

Kvendrakten

Av Lena Aarekol
Tromsø Museum universitetsmuseet

Kunstneren Jens Stark fra Kvænangen hadde en ide – han ville at det skulle lages en drakt for kvener. Den skulle kalles kvendrakt.

Han fikk hjelp av Kompetansesenteret for husflid og småindustri i Målselv og Norske Kveners Forbund/Ruijan Kveeniliitto. De jobbet sammen og laget drakten som ble ferdig i 2001. Nå kan de som ønsker bruke drakten og på den måten vise at de er kvener.

Dette skulle være en drakt som kvener kunne bruke når det var fest, 17. mai feiring, konfirmasjon, dåp og bryllup og ellers når det er vanlig å bruke bunad.

Hvordan drakten ble laget

Drakten er ikke en kopi av en gammel drakt, men er laget ut fra hvordan man trodde folk gikk kledd før.

I Tornedalen finnes det en gammel lue som har fine hvite broderier. Disse broderiene har blitt sydd på den hvite skjorta, det hvite forkledet og damelua til kvendrakten.

Stakken (kjolen) har sorte, røde, gule, grønne og blå striper. Den finske folkelivsforskeren Samuli Paulaharju, som reiste rundt i Nord-Norge i 1920- og 1930-årene, har skrevet om hvordan kvinner gikk kledd i Børselv. Damene her hadde også slike striper i kjolene sine. Disse stripene finnes også i drakter i Finland. Til damedrakten kan det brukes et silkesjal rundt skuldrene.

Drakten for menn har samme skjorte som damene bruker. Drakten har sorte bukser, en vest med stripete stoff og det skal knyttes et silkeskjerf i halsen. Den har også en hvit jakke i ullstoff med et lærbelte som holder jakka sammen. Menn kan også bruke en kalott som er laget i samme stoff som jakka. Jakka ble laget i hvitt ullstoff fordi man tror at kvenene likte å bruke lyse eller hvite klær.

Søljer og knapper til kvendrakten er laget i sølv ved Målselv sølvsmie. De er laget spesielt for kvendrakten og har en helt spesiell form. Ideen til formen på

sølv et kommer fra et halsmykke fra 1000-tallet. Dette ble funnet på en gård i Nordreisa. Halsmykket kom trolig fra Finland eller Russland. I sølv et er det også et kors fordi mange kvener var læstadianere. Knappene til drakten har form som ligner på øsekar.

Til drakten kan en velge om en vil bruke vanlige bunadsko, biekso eller komager. Til damedrakten er det også laget en trekantet veske i skinn som ligner formen på komager.